

CHYBY PŘI PŘESKOCÍCH ZPŮSOB JEJICH ODSTRANĚNÍ

Při provádění přeskoků vzniká řada chyb, jako je nepřesné nacválení, rozčilování koně, zrychlení při přeskoku, zdvihání hlavy, přeskok bez vlivu holení, změna pouze předních nohou, opožděný přeskok zádě, bočení zádě apod.

Jejich hlavní příčina tkví v tom, že jezdec dosud neumí korektně nacválat. Může to být způsobeno nedostatečným výcvikem koně, ale také malou jezdeckou zkušeností jezdce.

NEPŘESNÉ, NEJASNÉ NACVÁLÁNÍ

Při nedbalé nebo příliš liknavé změně chodu mají někteří koně sklon provést první cvalový skok nejasný, přičemž obě přední nohy vykročí téměř současně. Náprava: nejdříve musíme zajistit provedení normálního cvalového skoku. Zkracování cvalu nelze dosáhnout jen přidržováním otěží, ale i pobízejícím způsobem holení. Cval lze zkracovat úměrně k stupni výcviku koně, a to až tehdy, když toto zkrácení provede bez ztráty kmihu. Proto nelze přeskočit etapu propracování pracovního cvalu. Dochází-li k uvedené chybě, lze se vrátit k výcviku přeskoků až tehdy, bude-li ustálen správný, výrazný (rytmický, houpavý) cval.

KŮŇ SE ROZČILUJE

Příčinu lze hledat v příliš ostrém působení jezdce nebo v přílišné nervozitě koně, který není dostatečně připraven. Nejlepším způsobem odstranění této chyby je cval s přechody do kroku. Reprízy cvalu i kroku musí být dostatečně dlouhé, se současným uklidňováním koně. Postupným zkracováním dospějeme k jednoduché změně cvalu. Koně, kteří po pobídce do přeskoků změni nohu a pak silně zaberou vpřed, je třeba po každém nacválení zastavit. Postupně zastavení zkracujeme. Nakonec se krátké zastavení změní v poloviční zádrž, při které kůň udělá přeskok sám, protože bude předvídat následný vskok do cvalu na druhou nohu.

ZRYCHLENÍ PŘI PŘESKOKU

Jestliže kůň při přeskokoch zrychluje ruch, je to buď tím, že se rozčiluje nebo že každý první cvalový skok dělá delší. Při druhé příčině se obvykle zád' opožďuje za předkem a její odstranění spočívá ve výcviku rovnoměrného, pravidelného (exaktního) cvalu.

ZDVIHÁNÍ HLAVY

Tento nedostatek obvykle jezdec koni vnutí tím, že před každým přeskokem (při poloviční zádrži) příliš zvedá ruku. Pohyb hlavou nahoru ulehčuje koni vykročení přední nohy. Přitom se do práce zapojují krční svaly, které pomáhají svalům plece. Kůň si proto na zvedání hlavy ochotně zvyká. Vzhled přeskoků se tím pak značně pokazi. Zde je nejdůležitější správné postavení krku a hlavy koně, vypracování rovnoměrného přilnutí a zaskakování do cvalu s pasivní rukou jezdce. Pomáhá

těž vedení koně jednou rukou (4 + 0) nebo dnes málo využívané vedení 3 + 1.

PŘESKOK BEZ Vlivu HOLENÍ

Je to chyba, která se obtížně odstraňuje. Kůň jde obvykle za otěží, jezdec musí tuto svévoli přerušit energickou pobídkou vpřed, znovu nacválat na původní stranu a pokračovat ve cvalu do té doby, dokud u koně nezmizí snaha znovu přeskočit. Cval proto reprizujeme v delších intervalech.

Někdy kůň po přeskoku samovolně začne měnit nohy po jednom nebo dvou skocích. Znamená to, že přehnaným procvičováním si tento druh přeskoků osvojil jako samozřejmý. Proto musíme při výcviku sérii procvičovat i různé náhodné kombinace. Např. přeskok po 2 skocích, pak po 4, 1, 3 apod., a to s různým počtem těchto sérií. Pak bude kůň vždy reagovat na každou pobídku. Uvedená chyba přeskoků bez vlivu holení může vzniknout i přílišným opakováním přeskoků na stejném místě (např. na konci diagonály po prodlouženém cvalu), kdy kůň předvídá pobídku jezdce.

ZMĚNA PŘEDNÍCH NOHOU

Změnu pouze předních nohou ve cvalu nelze nazvat přeskokem. Kůň ze cvalu přejde do křižování. Jezdec tomu musí předejít zesílením pobídky vnitřní holení. Jako prostředek nápravy může také pomoci ohýbání koně na malých kruzích se zesílením vnitřní holeně. Aby kůň pochopil, že musí při přeskoku přeměnit i zadní nohu, je potřeba zaskočit do cvalu, několikrát udělat kruh a přitom docílit správného ohnutí a podsazení vnitřní zadní nohy. To samozřejmě cvičíme na obě ruce.

OPOŽDĚNÝ PŘESKOK ZÁDÍ

Při přeskokoch působí holeně i otěže, holeně více na zád', otěže na předek. Jejich nekoordinovaným působením dochází k tomu, že předek nevzkročí současně se zádí. Bude-li otěž působit dříve než holeně, pak se přední nohy přemění dříve než zadní, což

je velice častá chyba svědčící o tom, že jezdec nesprávně působí sedem a holení. Při správném přeskoku musí vykročení a zdvih přední nohy způsobovat práce zádě koně (propuštěné otěžemi) a ne práce otěžemi. Jestliže jezdec působí neúměrně otěžemi, pak práci zádě ztěžuje. Ještě větší chybu pak udělá, když naklání trup dopředu (díívá se koni na plec) a tím sedací kosti zvedne ze sedla. Koně je třeba naopak do korektního přeskoků (na rozdíl od počátku výcviku přeskoků) vést shromážděného, s podsunutými zadními nohami, což lze dosáhnout jedině zatižením sedacích kostí a dostatečnou pobídkou holení. Obvykle dochází ke zpoždění zádí o jeden cvalový skok nebo o jeho část.

BOČENÍ ZÁDÍ

Bočení bývá způsobeno různými příčinami, zejména však:

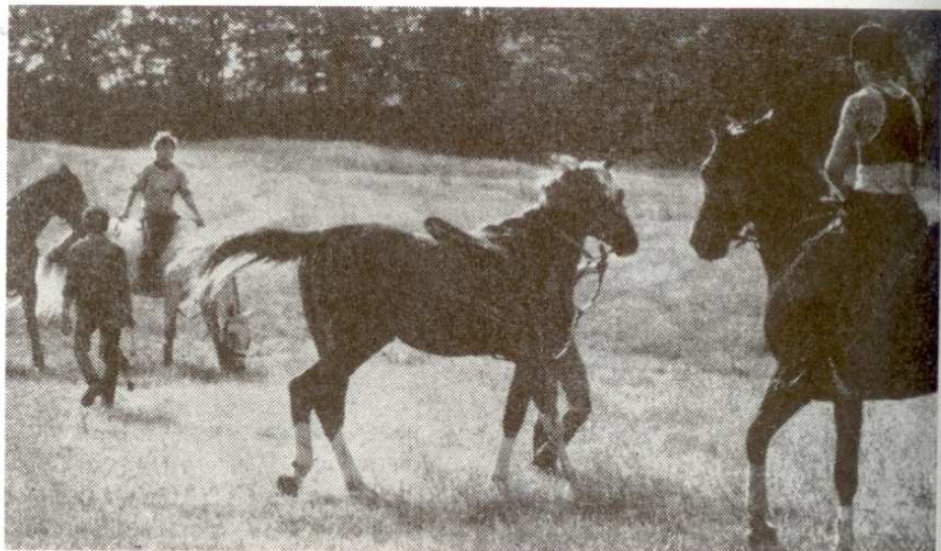
- jezdec příliš silně působí vnější holení
- při přeskoku silně překládá ruce do strany opačné k vykračující noze a tam se též naklání
- příliš brzo procvičuje přeskoky ze cvalu do kontracvalu
- vnitřní zadní noha koně se neumí ohýbat (málo práce na kruhu)
- slabé nebo vadné zadní končetiny koně, které nevydrží ohýbání.

Uhýbání zádí do strany je chybné proto, že zád' koně se tím vyhýbá práci a proto nemůže dostatečně působit na pohyb předku.

K odstranění této chyby je třeba:

- vést koně cvalem podle bariéry a přitom změnit vnitřní nohu za vnější; bariéra nedovolí koni bočit zádí
- vést koně rovnoběžně s bariérou (3 kroky od stěny) na myšlené přímce a tu udržet
- při přeskoku dělat pouze malou poloviční zádrž, protože větší narušuje přímost pohybu
- procvičovat jemné působení holení a otěží.

Ing. JAROMÍR HOKÉŠ

Ilustrační snímek Robert ZLATOHLÁVEK